

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

Затверджую
ректор _____
Василь КАРПУША
«__» _____ 2023 р.

Звіт про роботу бібліотеки у 2023 році

ВИКОНАВЕЦЬ:
Директор бібліотеки

Ольга КРИЦЬКА

ПОГОДЖЕНО:
Проректор з НПР

Інна ШКОЛЬНИК

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП	4
1. УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОЇ БАЗИ.....	6
2. ПІДТРИМКА ДОСЛІДЖЕНЬ, НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ	7
2.1 Динаміка фондів бібліотеки СумДУ	7
2.2 Розвиток внутрішніх та зовнішніх електронних ресурсів	9
2.3 Динаміка використання бібліотечних фондів та ресурсів	13
2.4 Навчально-консультативна діяльність. Сприяння розвитку сучасних компетентностей.....	16
2.5 Інформаційно-бібліографічне обслуговування	18
3. РОЗБУДОВА КЛІЄНТООРІЄНТОВАНОЇ СЕРВІСНОЇ МОДЕЛІ. ВДОСКОНАЛЕННЯ ЦИФРОВОГО КОНТЕНТУ ТА ПОСЛУГ	22
4. СПРИЯННЯ КУЛЬТУРНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННЮ МОЛОДІ.....	24
5. ПОКРАЩЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ ФІЗИЧНИХ ТА ВІРТУАЛЬНИХ ПРОСТОРІВ БІБЛІОТЕКИ	27
6. РОЗВИТОК КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ	29

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

ЗВО – заклад вищої освіти

е-каталог – електронний каталог бібліотеки СумДУ

МОН України – Міністерство освіти і науки України

УДК – Універсальна десяткова класифікація

УКФ – Український культурний фонд

УФД – Український фондочий дім

ЦРКП – Центр розвитку кадрового потенціалу СумДУ

ВСТУП

Цей рік, як і минулий, був складним для всіх.

Труднощі та виклики лише гартували і змушували знаходити неординарні шляхи, об'єднували, давали силу і незламну віру в Перемогу нашої країни.

Бібліотека була відкрита для всіх охочих з понеділка по п'ятницю і водночас працювала онлайн 24/7.

Бібліотека продовжувала створювати доступне, безбар'єрне, комфортне фізичне та інформаційне середовище, в якому забезпечені рівні умови, права та можливості для самореалізації, здобуття освіти, спілкування, дозвілля, розвитку.

Бібліотека продовжувала робити свій внесок у виконання завдань Цілей сталого розвитку, долучала до їх реалізації якомога більше людей через освітні та культурно-просвітницькі заходи. Власним прикладом і шляхом проведення навчальних заходів формувала відповідальне ставлення до довкілля в межах проєкту «Зелена бібліотека».

Бібліотека удосконалювала власні інформаційні ресурси та забезпечувала доступ до міжнародних баз даних. Оновлювала фонди сучасними виданнями українською мовою, більшість з яких було придбано з урахуванням запитів користувачів, що є цінним і важливим. Розвивала читацьку грамотність через «Книжковий блог». Сприяла формуванню компетентностей з академічної культури і доброчесності.

Бібліотека вчила орієнтуватися у світі цифрових документів, користуватися новими застосунками, перевіряти дані у безперервному потоці інформації, що є важливим мастхевом під час гібридної війни, яку веде ворог в цифровому просторі.

Бібліотека надавала комфортні простори для проведення семінарів, зустрічей, командної роботи та дозвілля спільноті університету і громаді міста. Тут вирішувалися важливі питання розвитку університету та регіону, тут студенти та школярі заряджалися позитивом під час командних ігор та переглядів фільмів, тут гуртувалася громада.

У межах проєкту «З Україною в серці» бібліотека сприяла культурному та національно-патріотичному вихованню молоді. Сприяла формуванню патріотичних цінностей, переконань та поваги до культурної та історичної спадщини України.

Завжди пам'ятаємо, завдяки кому маємо змогу зустрічати новий ранок, відкривати двері бібліотеки, вітати відвідувачів, обіймати рідних і радіти

кожному дню. Тому продовжуємо волонтерити, донатити та підтримувати наших захисників та захисниць. Щиро бажаємо, щоб кожен із них, де б не був, відчув підтримку, вдячність та тепло наших сердець!

*Тримаємо стрій, працюємо далі.
Все буде Україна!
Колектив бібліотеки*

1. УДОСКОНАЛЕННЯ НОРМАТИВНОЇ БАЗИ

Діяльність бібліотеки в 2023 році було організовано відповідно до цілей, визначених:

- Указом Президента України «Про цілі сталого розвитку України на період до 2030 року».
- Національним планом щодо відкритої науки на період до 2030 року.
- Стратегією розвитку читання на період до 2032 року.
- Національною стратегією із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року.
- Стратегією національно-патріотичного виховання на 2020-2025 рр.
- Стратегією розвитку університету на 2020-2026 рр.
- Стратегією інтернаціоналізації СумДУ на 2019-2025 рр.
- Наказом ректора «Про затвердження узагальнюючої системи показників діяльності університету щодо досягнення Цілей сталого розвитку ООН».
- Планом заходів національно-патріотичного виховання в Сумському державному університеті на 2023-2026 рр.
- Стратегією розвитку бібліотеки на 2023-2027 рр.

Протягом року проводилась робота щодо вдосконалення нормативної бази. Оновлено внутрішні нормативні документи: «Правила користування бібліотекою», «Методична інструкція щодо перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату», накази «Про оприлюднення кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти в інституційному репозитарії» та «Про списання бібліотечних фондів та оцінювання благодійної допомоги», посадові інструкції фахівців бібліотеки. Задля покращення якості інформаційного забезпечення освітнього процесу структурних підрозділів до «Методики визначення рейтингу інститутів, факультетів та кафедр Сумського державного університету» (версія 17) **вперше введено** показник кількості найменувань основної літератури за навчальними дисциплінами, що викладалися у звітному році. Показник враховує основну навчальну літературу (без врахування методичних рекомендацій, вказівок тощо) з терміном видання не старше 5 років, що представлена в е-каталозі бібліотеки. Розроблено алгоритм обрахунку цього показника і здійснені відповідні налаштування у програмному забезпеченні «УФД/Бібліотека».

2. ПІДТРИМКА ДОСЛІДЖЕНЬ, НАВЧАННЯ ТА ВИКЛАДАННЯ

2.1 Динаміка фондів бібліотеки СумДУ

Загальний фонд бібліотеки СумДУ, що складається з патентів (51%), друкованих (43%) та електронних видань (6%), зменшився на 0,8%, порівняно з 2022 р., за рахунок списання літератури і склав **3 млн. документів**. Кількість повнотекстових електронних видань збільшилася на 5 % і становить 198,2 тис. документів (рисунок 2.1).

Рисунок 2.1 – Структура фондів бібліотеки СумДУ (тис. примірників)

За кількістю назв бібліотечний фонд збільшився у 2023 р. на 1% і становить **436 тис.** Станом на кінець 2023 р. у структурі бібліотечного фонду (за назвами) 45% документів мають електронну версію (2022 р. – 44%), 14% є повнотекстовими електронними документами, що не дублюються паперовою версією (2022 р. – 13%) (рисунок 2.2). Більшу частину закупівель становили навчальні видання, крім того, збільшилося надходження науково-популярної та художньої літератури у зв'язку зі збільшенням попиту користувачів на ці типи видань.

Рисунок 2.2 – Структура фондів бібліотеки СумДУ (тис. назв)

У 2023 р. було списано 38 тис. примірників бібліотеки базового ЗВО (2,9% від загального фонду) та 94 назви зношених та застарілих видань (книги, періодичні видання). Значну частину цих видань становила російськомовна література, що була списана згідно з Рекомендаціями Міністерства культури та інформаційної політики України щодо актуалізації бібліотечних фондів у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України.

Основними джерелами комплектування фонду були видавництва та книготорговельні організації України, видавництво СумДУ, благодійники та документообмін. **Надходження до фондів у 2023 р. становило 1 тис. назв і понад 2,1 тис. примірників документів** (рисунок 2.3), що на 12,7% та на 6,8% відповідно більше, порівняно з минулим роком.

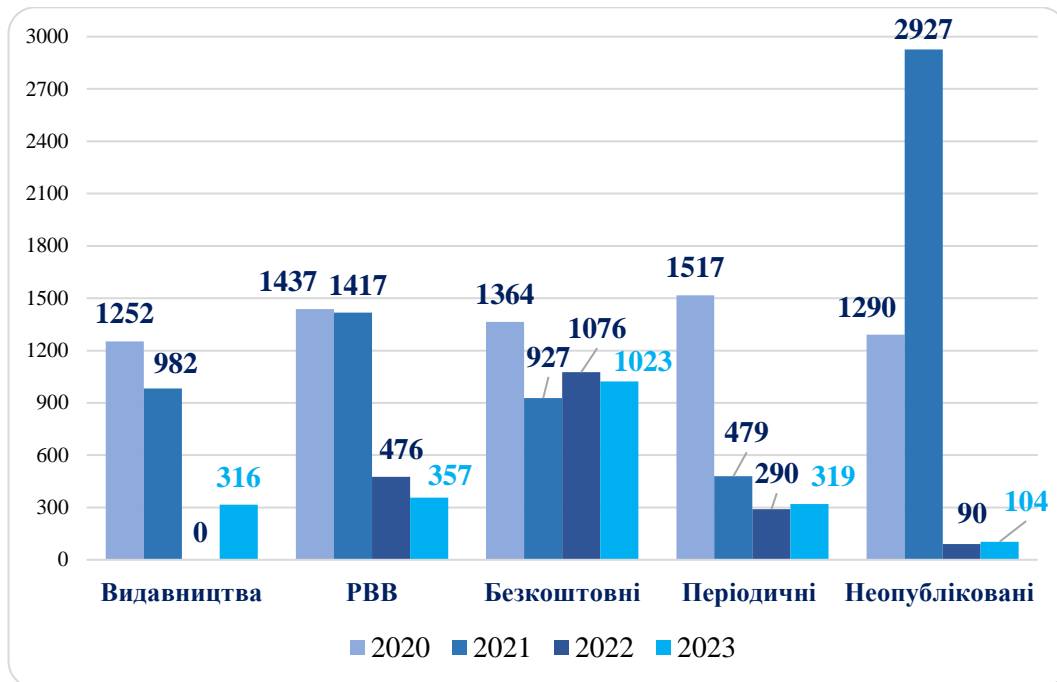

Рисунок 2.3 – Надходження друкованих видань за джерелами комплектування (примірники)

Проведено аналіз наявності та використання фондів 15 бібліотек кафедр.

Розпочато роботу щодо повернення з бібліотеки Конотопського інституту фондів Центральної бібліотеки, які були передані у тимчасове користування, та щодо передачі частини цього фонду до бібліотеки Конотопського фахового коледжу СумДУ, у зв'язку з реорганізацією Конотопського інституту СумДУ шляхом приєднання його до Класичного фахового коледжу СумДУ.

2.2 Розвиток внутрішніх та зовнішніх електронних ресурсів

У 2023 р. бібліотека продовжувала розвивати власні ресурси, а саме: сайт бібліотеки, е-каталог, репозитарій, сайт Лібгайди.

Власні ресурси поповнилися на 9,8 тис. електронних видань:

- е-каталог – 6,5 тис. повнотекстових видань (всього – 104 тис. видань);
- репозитарій – 3,3 тис. видань (зокрема 1 437 кваліфікаційних робіт).

Динаміка надходження повнотекстових видань до е-каталогу бібліотеки та репозитарію представлена на рисунку 2.4.

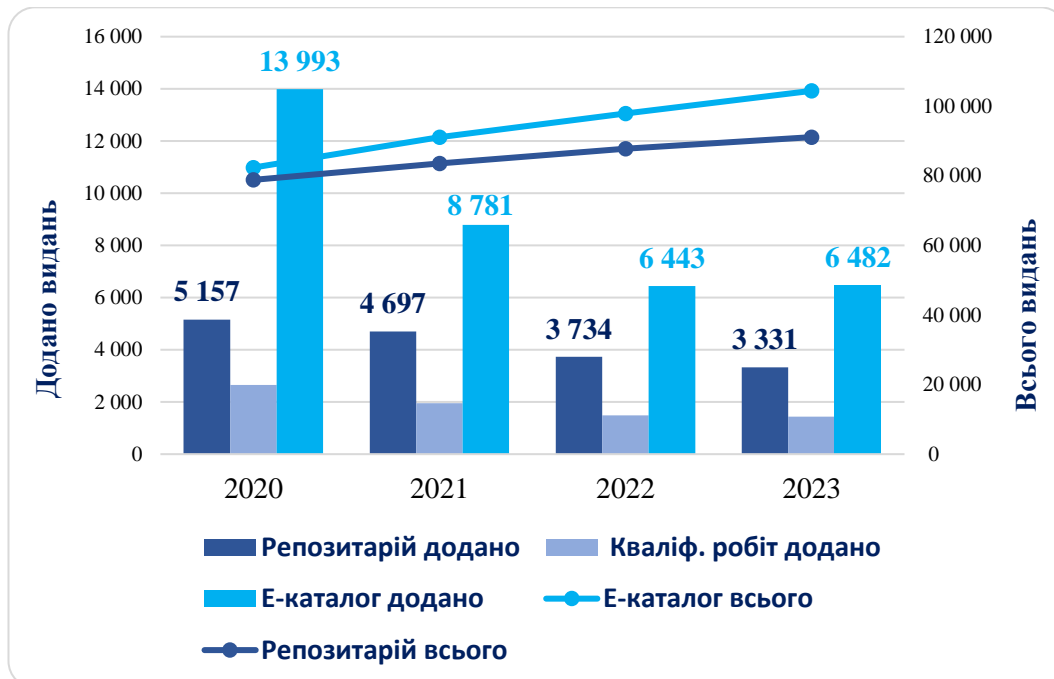

Рисунок 2.4 – Динаміка надходження повнотекстових електронних видань до репозитарію та е-каталогу

В умовах військового стану продовжували систематично вести роботу щодо наповнення репозитарію та рецензування творів для розміщення у ньому. Внесені зміни в реєстраційну форму документа (видалені поля для додавання метаданих російською мовою). **Розпочато співпрацю з Українським інститутом науково-технічної експертизи та інформації щодо тестування модулю автоматичного обміну інформацією між репозитарієм СумДУ та Національним репозитарієм академічних текстів.**

За результатами лютневої версії 2023 р. світового рейтингу **Transparent Ranking від Webometrics репозитарій СумДУ – перший серед інституційних репозитаріїв України за кількістю документів, проіндексованих Google Scholar (69 300), на 27 місці серед 3 922 інституційних репозитаріїв світу і на 38 місці серед 4 048 репозитаріїв світу. У порівнянні з результатами попередньої версії (червень 2022 р.) репозитарій покращив свої позиції і піднявся на 6 сходинок вище серед інституційних репозитаріїв світу та на 5 сходинок серед репозитаріїв світу (рисунок 2.5). На кінець року колекція репозитарію нараховує понад 91 тис. праць науковців та здобувачів СумДУ.**

Рисунок 2.5 – Репозитарій СумДУ у світовому рейтингу Transparent Ranking від Webometrics відповідно до лютневої версії 2023 р.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності бібліотеки був розвиток нового [сайту Лібгайди](#) (рисунок 2.6), що був започаткований з метою швидкого та ефективного пошуку актуальної інформації для підтримки дослідницької діяльності, викладання та навчання.

Протягом року були проведені презентації ресурсу для всіх факультетів, інститутів, коледжів університету. Предметні бібліотекарі систематично здійснювали комунікацію з академічною спільнотою університету та наповнення контентом сайту Лібгайди з урахуванням отриманих рекомендацій.

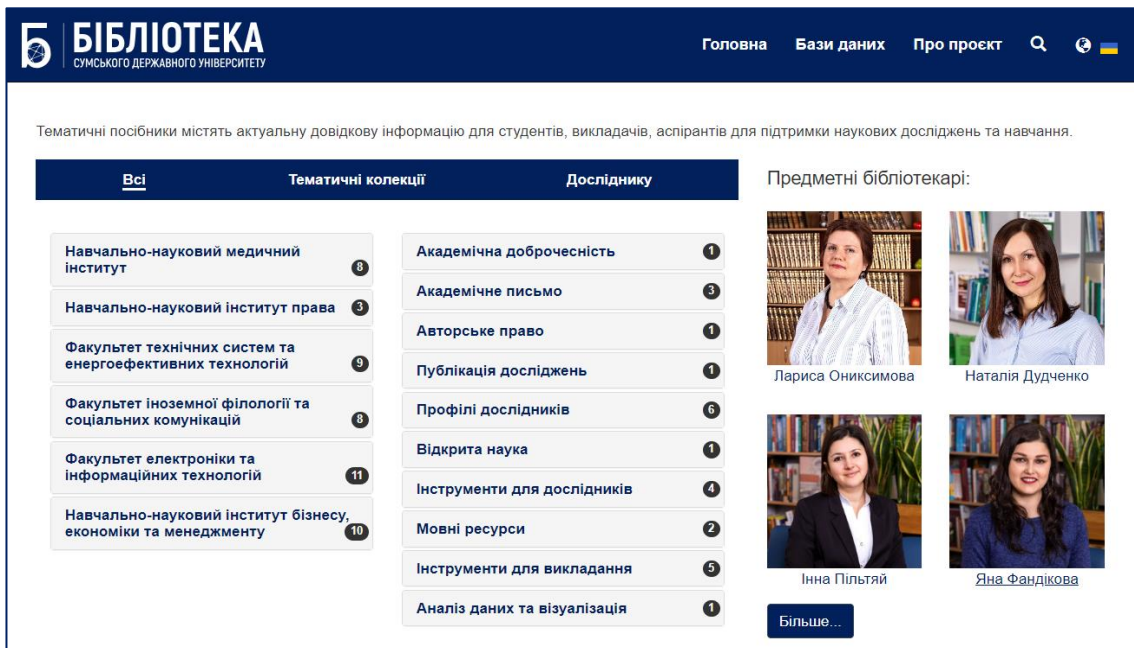

Рисунок 2.6 – Сайт Лібгайди

Систематично здійснювалися пошук, комунікація з провайдерами, вітчизняними і міжнародними організаціями, адміністрування та організація доступу до авторитетних наукометричних, повнотекстових інформаційних ресурсів, а також до ресурсів, що виконують сервісні функції, – перевірка текстів на унікальність та орфографію, формування бібліографії до списків використаних джерел. У **2023 р.** академічна спільнота університету мала доступ до **36 ресурсів** (2022 р. – 30 ресурсів), а саме: за підтримки МОН України та європейської спільноти – Scopus, Web of Science, SciVal, ScienceDirect, Springer Nature, Cambridge University Press, Oxford University Publishing, Association for Computing Machinery, ASTM Compass, IOPscience, DynaMed, Elsevier Health (ClinicalKey, Osmosis), Thieme (MedOne Neurosurgery, MedOne Plastic Surgery, MedOne Otolaryngology, MedOne Ophthalmology, MedOne ComSci, MedOne Education (textbooks), Thieme medical journals), UpToDate, BMJ Publishing Group Ltd (BMJ Best Practice, BMJ Learning), Grammarly, STATA, Unicheck; освітніх онлайн-платформ – Coursera, Udey, Physioplus, American Society of Hematology, Emeritus, Labster, Ukraine Global Faculty; передплачених університетом – StrikePlagiarism.

Через платформу Research4Life спільнота університету мала доступ до видань таких потужних видавництв, як Royal Society of Chemistry, Nature, Wiley, Elsevier, Wolters Kluwer, Taylor & Francis, IOP, SAGE, Emerald, BioOne, IOS Press. Було продовжено доступ до сервісу міжбібліотечного абонементу

RapidILL, за допомогою якого можна було доступитися до колекцій понад 500 світових бібліотек.

Огляди та рекомендації щодо їхнього використання регулярно розміщувалися на сайті бібліотеки, соціальних мережах та надсилалися академічній спільноті через електронний особистий кабінет СумДУ та дайджести.

2.3 Динаміка використання бібліотечних фондів та ресурсів

Кількість користувачів бібліотеки становила у 2023 р. понад **357 тис.** (2022 р. – 308 тис.), що на 14% більше показника 2022 р.

Зокрема за єдиним обліком (zareєстровані в бібліотеці) кількість користувачів становила 16,2 тис. осіб (2022 р. – 14,4 тис.), що на 11% більше показника 2022 р. за рахунок збільшення контингенту вступників у 2022-2023 навчальному році (рисунок 2.7). Кількість відвідувань бібліотеки користувачами офлайн збільшилася на 23% (2023 р. – 33,2 тис., 2022 р. – 25,7 тис.).

У звітному році кількість віддалених користувачів становила 341,1 тис., що на 14% більше у порівнянні з 2022 р. (2022 р. – 293,5 тис.).

Динаміка користувачів і відвідувань бібліотеки представлена на рисунку 2.7.

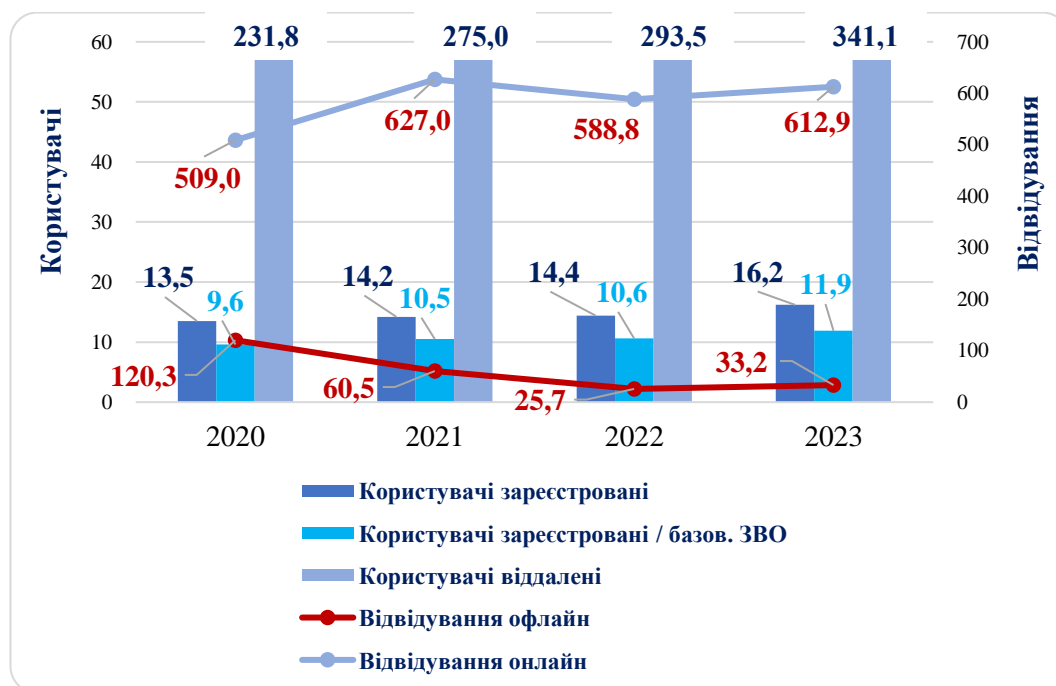

Рисунок 2.7 – Динаміка користувачів та відвідувань бібліотеки (тис.)

У 2023 р. збільшилася кількість користувачів (на 4,6%) і відвідувань (на 9%) сайту бібліотеки, кількість користувачів (на 15%) та відвідувань (на 16%)

е-каталогу, а також кількість користувачів (на 17,6%) та відвідувань (на 0,4%) репозитарію (за даними Google Analytics GA4) (рисунок 2.8, рисунок 2.9).

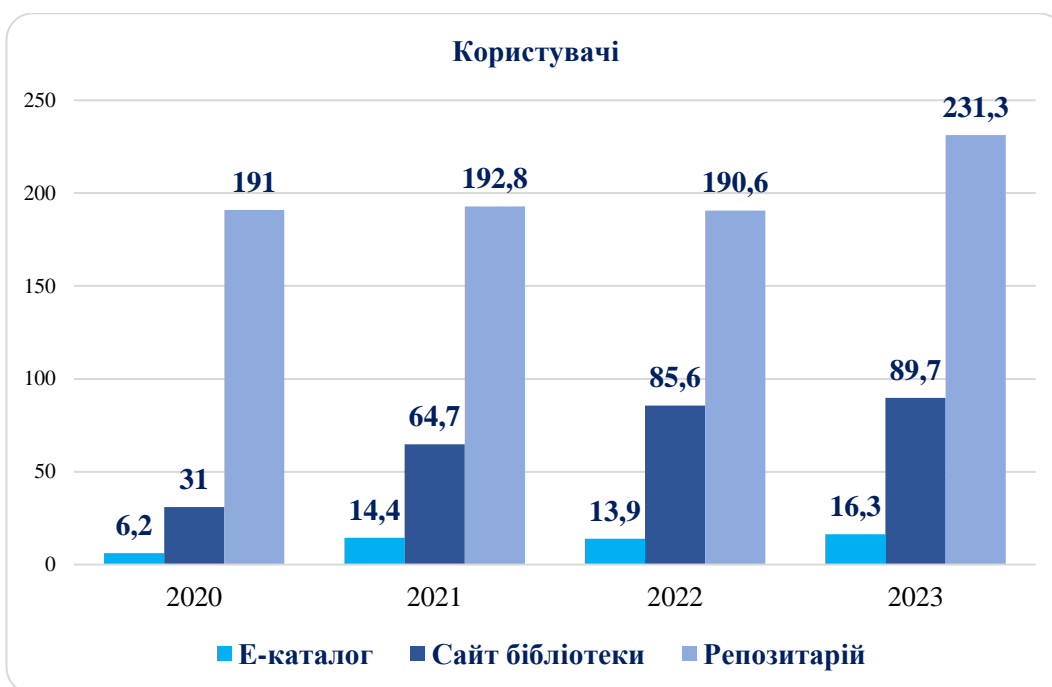

Рисунок 2.8 – Динаміка користувачів вебресурсів бібліотеки (тис.)

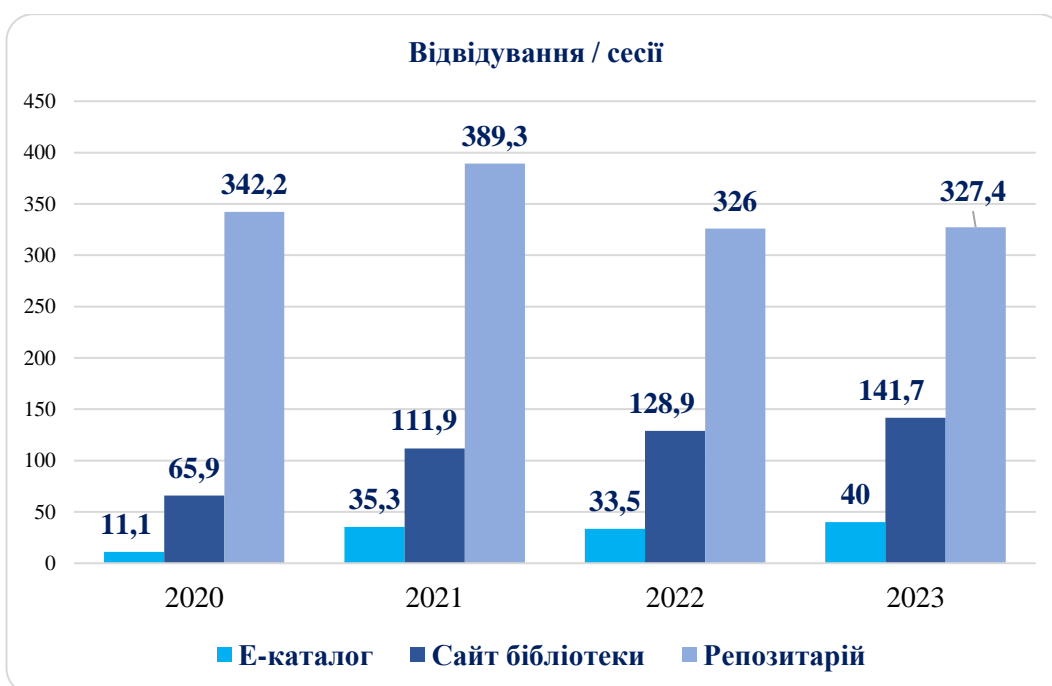

Рисунок 2.9 – Динаміка відвідувань / сесій вебресурсів бібліотеки (тис.)

Вперше проаналізовано динаміку використання нового вебресурсу бібліотеки Лібгайди. Статистика показує поступове та постійне покращення, збільшення кількості охоплень аудиторії. За звітний період кількість

користувачів становила 815 осіб і понад 3 тис. відвідувань (за даними Google Analytics GA4 за період з 01.03.2023 р. по 30.11.2023 р.). Підвищення показників відвідуваності сайту у окремі періоди свідчить про те, що проведення зустрічей-презентацій для спільноти факультетів/інститутів викликало зацікавленість до ознайомлення. Водночас з'ясовано, що у липні-серпні спостерігається зниження показників активності використання, що пов'язане з припиненням навчального процесу та літніми канікулами й відпустками науково-педагогічних працівників. На початку нового навчального року (вересень 2023 р.) спостерігається підвищення зацікавленості з боку користувачів (Рисунок 2.10). На основі проведеного статистичного аналізу бібліотека вбачає необхідність в інтенсивному просуванні нового ресурсу до окремої категорії користувачів кожного факультету/інституту: здобувачів різних рівнів освіти, викладачів, науковців. Для ефективної підтримки навчального процесу необхідно щорічно застосовувати новітні стратегії щодо популяризації сайту Лібгайди серед студентів першого курсу всіх спеціальностей.

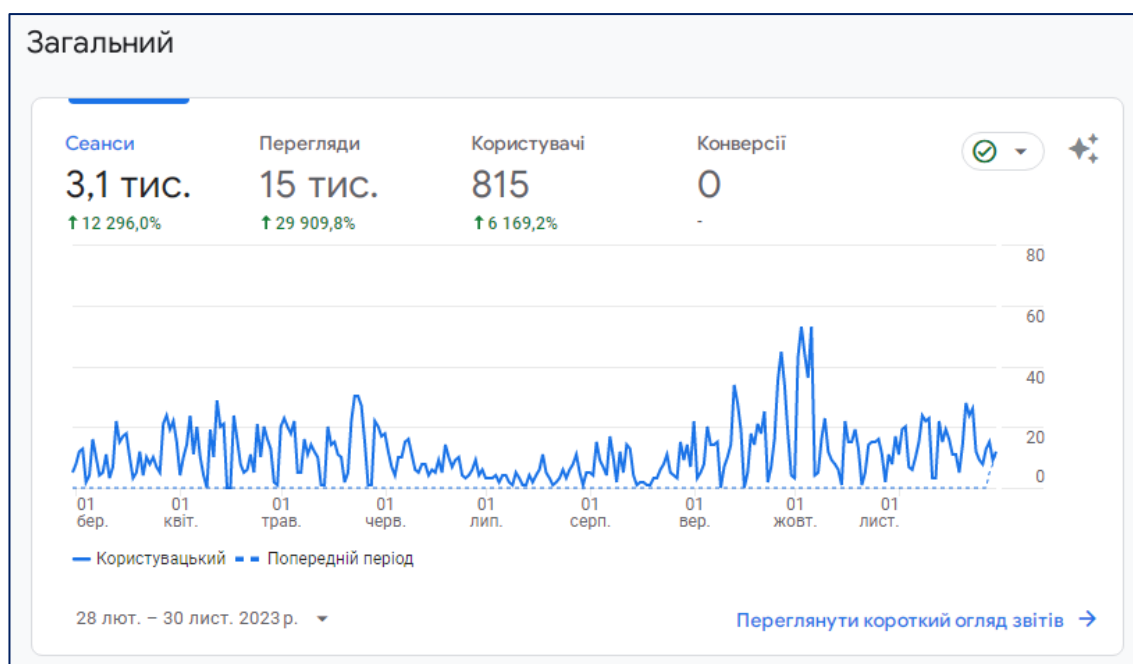

Рисунок. 2.10 – Динаміка використання вебресурсу Лібгайди

Географія користувачів вебресурсів бібліотеки розширилася у порівнянні з минулим роком, зокрема географія користувачів репозитарію склала 207 країн (2022 р. – 198 країн) (рисунок 2.11).

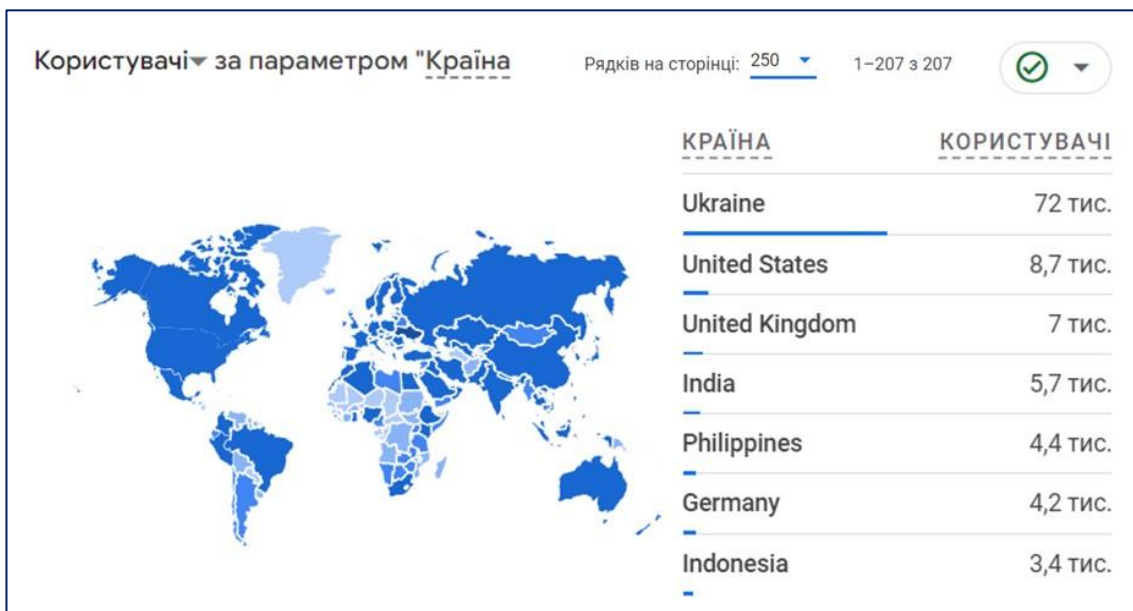

Рисунок. 2.11 – Перелік країн з найбільшою частотністю відвідування сайту репозитарію

2.4 Навчально-консультативна діяльність. Сприяння розвитку сучасних компетентностей

Розпочато роботу як координаторів і відповідальних осіб університету щодо створення, впорядкування та підтримки профілю СумДУ в ORCID з метою оптимізації видимості та доступності результатів досліджень науковців університету. Продовжено роботу спільно з Центром науково-технічної і економічної інформації СумДУ щодо покращення та розширення використання унікальних відкритих ідентифікаторів вчених у межах членства Національного Консорціума ORCID задля забезпечення автоматизованого обміну даних та покращення дослідницького іміджу університету.

Продовжено роботу як координаторів і відповідальних осіб університету щодо впорядкування та підтримки профілів СумДУ в базах даних Scopus та Web of Science задля забезпечення якісного моніторингу результатів наукової діяльності університету за показниками публікаційної активності. **Надання щопівроку звітної документації у встановлені терміни Державній науково-технічній бібліотеці України як координатору від МОН України.**

Продовжено співпрацю з бібліотекою університету Ліверпуля у межах програми «Ініціатива Єднання». З метою підтримки аспірантів університету на всіх етапах дослідницької діяльності бібліотекою досягнуто домовленості щодо їхньої участі в онлайн-семінарах, розроблених бібліотекою університету Ліверпуля у межах сервісу KnowNow.

Здійснювали інформаційно-технологічний супровід освітньої і наукової діяльності в частині перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату ліцензійними системами StrikePlagiarism та Unicheck (створення корпоративних акаунтів, виділення кодів перевірки документів, зведення показників кількості перевірених кваліфікаційних робіт та показника їх якості) та інформаційно-консультаційну підтримку з питань інтерпретації звітів подібності системами.

У межах програми підвищення кваліфікації ЦРКП «Організація наукової роботи у навчальному закладі» проведено заняття на тему «Пошук наукової інформації. Сучасні інформаційні бази даних» та заняття на тему «Інформаційно-ресурсне забезпечення освітніх програм. Роль кафедр, факультетів/інститутів, бібліотеки» у межах програми підвищення кваліфікації ЦРКП «Акредитація освітньої програми: кращі практики та проблемні питання».

Продовжено діяльність в частині навчально-консультаційної підтримки науковців та науково-педагогічних працівників з питань актуалізації профілів вчених в Scopus, WoS, Google Scholar, ORCID, Research Gate, роботи з системами StrikePlagiarism та Unicheck, розміщення робіт до репозитарію СумДУ, роботи із зовнішніми та внутрішніми інформаційними ресурсами та сервісами. **Проведено 27 (2022 р. – 14) навчальних семінарів/вебінарів для 1154 науковців, викладачів, здобувачів (2022 р. – 182),** зокрема з питань перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату, значущості та актуалізації профілю СумДУ в ORCID, оформлення цитувань та посилань в наукових текстах, використання генераторів посилань та бібліографічних менеджерів, пошуково-аналітичних можливостей Scopus та Web of Science, роботи з повнотекстовими базами даних.

У межах дисципліни «Основи академічного письма» фахівцями бібліотеки здійснювалося викладання модуля «Робота з науковими джерелами» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр першого року навчання за всіма освітніми програмами (670 аудиторних годин для 1040 студентів). Оновлено навчально-методичні матеріали на єдиній навчальній платформі MIX. **За результатами опитування здобувачів вищої освіти другий рік поспіль фахівець бібліотеки отримала високий показник якості освітньої діяльності.**

Проведено навчальні семінари для здобувачів освітніх рівнів “бакалавр” та “магістр” щодо дотримання академічної доброчесності під час написання та оформлення кваліфікаційних робіт. **Оновлено** в репозитарії відповідні

навчальні матеріали згідно з новою версією Положення про кваліфікаційну роботу здобувача вищої освіти Сумського державного університету.

Проведено онлайн-лекцію «Основи інформаційної культури» для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавр першого року навчання за всіма освітніми програмами (6 аудиторних годин для 840 студентів).

Як офіційний хаб Національного проєкту освітньої онлайн-платформи «Дія. Освіта» Міністерства цифрової трансформації України було здійснено навчання цифровій грамотності студентів та школярів.

Протягом року було надано **504 консультації** науковцям, викладачам, здобувачам, що на 14% більше ніж у 2022 р., та **організовано і проведено 367 навчальних заходів** із базової інформаційної, цифрової, культурної та академічної грамотності, академічної доброчесності (що на 4% більше ніж у 2022 р.), відвідування яких збільшилося на 16% у порівнянні з 2022 р. (рисунок 2.12).

Рисунок 2.12 – Навчально-консультативна діяльність

2.5 Інформаційно-бібліографічне обслуговування

Бібліотекою проводилося інформаційно-бібліографічне обслуговування. Кількість абонентів інформування в 2023 р. становила 1 703 (2022 р. – 1 449). Було здійснено персоналізоване інформування науковців університету за 29 напрямками (2022 р. – 34 напрямків). Відповідно до

результатів опитування науковців кафедр деякі теми були об'єднані. Інформування здійснювалось на актуальні e-mail адреси користувачів.

У 2023 р. було сформовано 298 дайджестів (2022 р. – 165 дайджестів) та 81 список літератури (2022 р. – 11 списків літератури), підібрано 21 827 джерел (2022 р. – 3 485 джерел) на основі пошуку у власних, тестових та передплачених ресурсах бібліотеки, джерелах відкритого доступу. Здійснено 375 розсилок (2022 р. – 176 розсилок), що з урахуванням кількості абонентів становило понад 117 тис. інформувань (2022 р. – 80 тис. інформувань) (таблиця 2.1).

Таблиця 2.1 – Тематика інформування

	Тема	Кількість випусків	Кількість абонентів	Кількість розсилок
Дайджести				
1.	Науковий дайджест	7	1 703	10690
2.	Освітній дайджест	41	1 585	58 241
3.	Дайджест з екології	7	283	1 667
4.	Дайджест з інженерії	7	283	1 667
5.	Дайджест з електроніки та фізики	7	335	2 091
6.	Дайджест з хімії та хімічної інженерії	7	335	1 924
7.	Дайджест з енергетики	7	335	2 091
8.	ІТ-дайджест	7	335	2 091
9.	Дайджест з кібернетики та Data Science	7	335	2 091
10.	Медіадайджест	9	212	1 908
11.	Соціодайджест	9	212	1 908
12.	Фінансовий дайджест	10	442	4 288
13.	Дайджест «Бізнес і підприємництво»	10	442	4 284
14.	Правовий дайджест	10	163	1 598
15.	Дайджест «Інтелектуальна власність»	10	163	1 598

16.	Дайджест з історії та археології	9	155	1 395
17.	Дайджест «Біохімія. Фармакологія»	10	14	140
18.	Дайджест «Нейрохірургія. Неврологія»	10	8	80
19.	Дайджест «Акушерство. Гінекологія»	10	10	100
20.	Дайджест «Внутрішня медицина»	10	17	170
21.	Дайджест «Громадське здоров'я»	10	17	170
22.	Дайджест «Екстрена медицина»	10	7	70
23.	Дайджест «Інфекційні хвороби»	10	9	90
24.	Дайджест «Морфологія. Патологічна анатомія»	10	33	330
25.	Дайджест «Сімейна медицина»	10	12	120
26.	Дайджест «Стоматологія»	10	15	150
27.	Дайджест «Фізична терапія»	10	13	130
28.	Дайджест «Педіатрія»	10	14	140
29.	Дайджест «Фізичне виховання і спорт»	10	13	130
30.	Дайджест «Нові надходження з медицини»	2	6	6
31.	Дайджест «Пропозиції видавництва»	2	24	24
		298	1 703	101 382
Бібліографічні списки				
32.	Список «Сучасна наука та вища освіта»	11	1 604	15 407
33.	Список «СумДУ в медіа»	1	-	-
34.	Список «Нові надходження літератури»	6	1	6
35.	Інформаційний бюлетень про поточні нормативно-правові акти, включені до Єдиного державного реєстру	63	1	63
		81	1 604	15 476
	Всього	375	1 703	116 858

Продовжувалася системна робота з актуалізації розділу на сайті бібліотеки «Статті СумДУ у Scopus / WoS» що містить перелік публікацій

науковців СумДУ в наукометричних базах у розрізі факультетів/інститутів та здійснювалося щоквартальне інформування спільноти університету.

Сформовано інформаційний список [«СумДУ в медіа»](#), що містить 335 матеріалів про університет з друкованих та електронних джерел: освітній та науковий напрямки діяльності, відзнаки, культуру та спорт.

За користувацьким запитом відредаговано 151 бібліографічний опис у 10 списках використаних джерел до дисертаційних та кваліфікаційних робіт (2022 р. – 220 бібліографічних описів у 6 списках) з урахуванням вимог Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» та відповідно до міжнародних стилів цитування та посилання – APA та Vancouver.

Здійснено підбір 606 наукових джерел за 22 темами на запит науковців університету (2022 р. – 223 джерела за 7 темами).

Було визначено індекси УДК для 223 публікацій за запитами спільноти університету (2022 р. – 200 публікацій).

Проведено бібліометричний аналіз за 2 користувацькими запитами, використовуючи платформу SciVal.

На умовах укладеного договору здійснювалося бібліотечно-інформаційне обслуговування спільноти Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти. Протягом року щомісячно відбувалося інформування відповідно до 5 тематичних запитів, підібрано 870 джерел.

3. РОЗБУДОВА КЛІЄНТООРІЄНТОВАНОЇ СЕРВІСНОЇ МОДЕЛІ. ВДОСКОНАЛЕННЯ ЦИФРОВОГО КОНТЕНТУ ТА ПОСЛУГ

З метою створення доступного фізичного та інформаційного середовища, в якому забезпечуються рівні умови, права та можливості розвитку для всіх людей, зокрема для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, бібліотекою був запроваджений і реалізується проєкт [«Бібліотека за безбар'єрність»](#). У межах проєкту запроваджені функції соціальних предметних бібліотекарів. З метою інформування про напрями роботи з цього проєкту на сайті бібліотеки був створений інформативний розділ.

Відповідно до рекомендацій науково-педагогічних працівників у сервісі «Робочі програми» під час вибору основної та додаткової літератури з е - каталогу бібліотеки удосконалено опцію сортування за фільтрами: рік видання – за останні 10 років, за спаданням, співпадіння назв дисциплін.

На сайті Лібгайди:

- наповнено матеріалами українською та англійською мовами всі тематичні колекції сайту. Для прикладу наведена тематична колекція зі спеціальності «Медицина» (рисунок 3.1);
- удосконалено навігацію на сайті;
- враховуючи запити користувачів щодо систематизації ресурсів відповідно до освітніх напрямків, розділ «Тематичні ресурси» з сайту бібліотеки перенесено на сайт Лібгайди та впроваджено функцію сортування ресурсів відповідно до критеріїв: тематика, тип доступу.

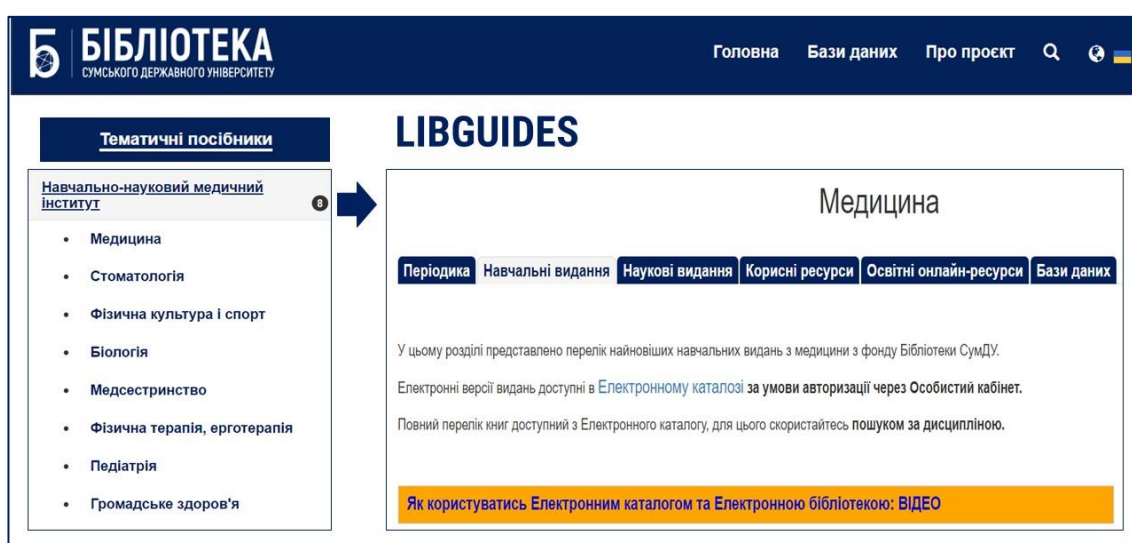

Рисунок. 3.1 – Тематичні колекції зі спеціальності «Медицина»

На сайті бібліотеки:

- **розроблено новий розділ «Відеогайди»**, в якому було систематизовано за темами навчальні відеоматеріали власної генерації;
- **створено та розміщено нові відеогайди** «Сканування та електронна доставка документів», «Scopus. Як отримати віддалений доступ», «WOS. Як отримати віддалений доступ», «Генератор посилань Grafiati»;
- **створено та розміщено матеріали з прикладами оформлення бібліографічного опису різних видів документів відповідно до міжнародних стилів цитування – APA (American Psychological Association), Vancouver;**
- у розділі «Сервіси та послуги» оновлено структуру підрозділу **«Запис до бібліотеки»** і актуалізовано матеріали відповідно до категорій користувачів, **додано сторінку «Випускнику»**;
- з метою інформування користувачів до розділу «Структура бібліотеки» додано перелік бібліотек кафедр із зазначенням інформації щодо фондів, графіку роботи, контактних осіб.

З метою систематичного функціонування усіх вебресурсів бібліотеки забезпечено їхню належну технічну підтримку фахівцями університету та бібліотеки.

Здійснено перехід на нову версію Google Analytics GA4. Систематично здійснювалася аналітика ефективності використання вебресурсів бібліотеки.

4. СПРИЯННЯ КУЛЬТУРНОМУ ТА НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННЮ МОЛОДІ

У 2023 р. було організовано 177 (2022 р. – 70) культурно-просвітницьких та національно-патріотичних заходів для 3 392 користувачів (2022 р. – 1 205), що на 60% та 64% більше ніж відповідні показники в минулому році (рисунок 4.1).

Серед них було проведено 117 екскурсій бібліотекою та музеями університету (2022 р. – 56 екскурсій), зокрема, 14 оглядових екскурсій бібліотекою для 164 здобувачів вищої освіти першого року навчання (2022 р. – 20 оглядових екскурсій для 303 здобувачів).

Профорієнтаційного спрямування було організовано і проведено 128 заходів для 2 365 школярів міста (2022 р. – 20 заходів для 442 школярів).

Взяли участь у Фестивалі науки, освіти і культури СумДУ.

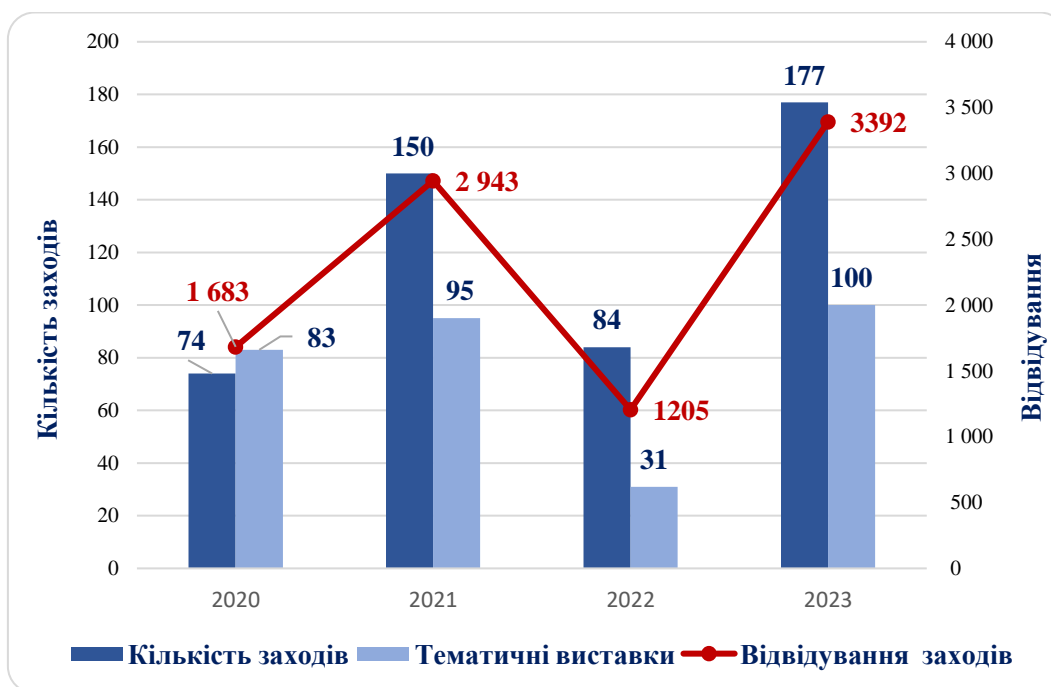

Рисунок 4.1 – Культурно-просвітницькі та національно-патріотичні заходи та динаміка їх відвідувань

У коворкінгу «Універ Сіті» спільнотою університету за попереднім замовленням було проведено 50 заходів (2022 р. – 50): воркшопи, тренінги, семінари, кіновечори, інтерв'ю, презентації, командні практики, ігри.

З нагоди святкування 75-річчя Сумського державного університету співробітниками бібліотеки було створено розділ «Бібліотечна і видавнича діяльність» для ювілейного видання «Сумський державний університет».

Історія і сучасність», проведено інтелектуальний бліц-турнір «Моя Альма-матер» для студентів університету, розроблено вікторину в телеграм-каналі «Мій університет». Продовжено роботу з наповнення новими фотосвітлинами [Ретромедіаархіву СумДУ](#).

Підготовлено і організовано в режимі онлайн/офлайн 97 тематичних виставок, зокрема книжкових виставок та переглядів літератури, арт- і фотовиставок, експозицій, фотозон (2022 р. – 31) (рисунок 4.1).

У Літературній вітальні було організовано 3 художні виставки (2022 р. – 2 художні виставки): [«Разом до перемоги»](#) / автор Світлана Качуровська; [«Світ графіки»](#) / твори зарубіжних та українських художників із колекції галереї мистецтв СумДУ "Академічна", присвячена 25-річчю Галереї мистецтв «Академічна»; [«Завітала!»](#) / автор Сергій Малюк.

Уперше в стінах літературної вітальні Сумського державного університету відбулась [прем'єра вистави «Силуети» молодіжного театру «Місто С» у межах артпроєкту «Бібліотека+Театр=Вербальна реконструкція».](#) Постановка втілена в життя режисером Наталією ЧЕРКАСЕНКО за мотивами творчості Ліни Костенко.

Започатковано проведення Всесвітнього тижня знань про мозок спільно з професором кафедри фізіології і патофізіології Навчально-наукового медичного інституту СумДУ Вікторією Гарбузовою. У межах проєкту була проведена серія зустрічей із фахівцями: Олегом Туляковим «Практична користь критичного мислення», Вікторією Гарбузовою «Мозок: міфи та реальність», Оксаною Іванцовою «Мозок і криза: корисні поради»; трансформаційна гра «Ключі у світ емоцій» з Вікторією Гарбузовою.

У межах проєкту «Промоція читання» продовжено роботу з розвитку «Книжкового блогу», було підготовлено відеоогляди сучасної художньої літератури та нових надходжень з історії і культури України. Організовано літературні вечори, зокрема літературні посиденьки «Atmospherno» з відомою сумською поетесою Надією Позняк.

У межах проєктів «Цифрова грамотність», «Зелена бібліотека» було проведено низку інтерактивних заходів, зокрема:

- екобрифінг «Розумне споживання. Енергія змін»;
- екоквест «Plastic free»;
- онлайн-коучинг «Eco-friendly. Як створити свій екопроєкт»;
- диджитал-кешинг «Інтернет і Я»;
- ІТ-тренінг «Цифрова грамотність»;
- інформгодина «Цікаво про авторське право»;

– онлайн-інтенсив «Експерти з цифрової безпеки».

У межах проєкту «З Україною в серці» з метою національно-патріотичного виховання серед молоді було проведено низку заходів, зокрема:

– всеукраїнський студентський інтелектуальний турнір до Дня української писемності та мови «Молодь та мова – єдність через слово» (бібліотека СумДУ – співорганізатор заходу). СумДУ представила команда студентів факультету ІФСК «Вербалісти». У турнірі взяли участь 165 учасників із різних навчальних закладів України;

– мовний брифінг «Солов'їне шоу»;

– творча зустріч із майстриною з виготовлення витинанок Світланою Бідною «Я душу одягну у вишиванку» з нагоди Дня вишиванки;

– історична година «Українські державні символи»;

– історичне есе «Студентські пальта і шинелі на полі битви біля Крут» до 105-ї річниці бою під Крутами;

– відеопрезентація «Українці – нація героїв» до Дня Героїв Небесної Сотні;

– квест «За волю і кращу долю» до Дня Українського козацтва та Дня захисників і захисниць України;

– красзнавче лото «Моє місто в історії моєї країни»;

– ведення рубрики #ПРОмова в соціальних мережах.

З метою популяризації надбань університету в межах проєкту «СумДУ на сторінках Вікіпедії» бібліотекою було створено і додано статтю про [Пляцука Леоніда Дмитровича](#).

Спільно із співробітниками кафедри фінансових технологій і підприємництва ННІ БіЕМ Андрієм Семеногом та Оленою Пахненко було написано проєкт «Культурна спадщина в українській гривні» та подано заявку на отримання грантових коштів до УКФ. Проєкт передбачав створення інформаційного порталу українською та англійською мовами, який би представив українську грошову одиницю як культурний феномен, в якому поєднано матеріальні та духовні надбання українського народу. Основою для створення порталу став музей історії грошей Сумського державного університету. Проєкт не пройшов технічний відбір.

5. ПОКРАЩЕННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ ФІЗИЧНИХ ТА ВІРТУАЛЬНИХ ПРОСТОРІВ БІБЛІОТЕКИ

До дня захисту дітей у читальному залі Центральної бібліотеки облаштовано дитячий простір “Острів супергероїв” у межах ініціативи «Університет дружній до сім’ї».

За ініціативи студентського самоврядування облаштовано новий простір для навчання та дозвілля в бібліотеці Навчально-наукового медичного інституту.

Зроблено косметичний ремонт у читальному залі Центральної бібліотеки, проведена робота щодо естетичного оформлення читального залу.

Протягом року з метою підвищення інформативності та зручності для користувачів розвивали та вдосконалювали офіційний сайт бібліотеки та сайт Лібгайди в частині покращення функціоналу, оновлення контенту. Додано та відредаговано близько 1100 (2022 р. – 900) новин, анонсів і тематичних матеріалів на сайтах, зокрема близько 300 – англійською мовою (2022 р. – 90).

З метою промоції бібліотеки спільно з Медіа-центром та студентами було створено [випуск про бібліотеку для Подкасту СумДУ](#) про фонд, культурно-просвітницьку діяльність, ресурси та співпрацю з міжнародними партнерами; [відео «Змінюємо бібліотеку разом»](#) до Всеукраїнського дня бібліотек; сучасну промоколекцію фото про бібліотеку.

Протягом року на сайтах університету, факультетів/інститутів та кафедр було опубліковано 28 матеріалів про ресурси, послуги, заходи бібліотеки.

Для промоції діяльності, ресурсів та сервісів, налагодження стійких інформаційних зв’язків зі своїми користувачами, постійно розвивали і використовували соціальні мережі та різні канали комунікації. Кількість підписників, охопленнь, переглядів збільшилася у порівнянні з 2022 р. Спостерігається зменшення користувацької активності, що потребує додаткового аналізу та розробки стратегії залучення аудиторії (таблиця 5.1).

Таблиця 5.1 – Динаміка розвитку сторінок бібліотеки в соціальних мережах та каналах комунікації

	Instagram		Facebook		Telegram		YouTube	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Підписники	1256 (+6%)	1 180	2036 (+7%)	1 901	273 (+16%)	230	276 (+22%)	214
Дописи/Stories	863 (+41%)	506	479 (+18%)	394	381 (+24%)	289	x	x
Створено відео	92	70	92	89	92	89	74	56
Охоплення	98 433 (+11%)	87 643	143 395 (+13%)	124 880	x	x	335 658 (+49%)	171 076
Перегляди	32 315 (+42%)	18 687	167 236 (+17%)	138 526	55 136 (+44%)	30 824	22 987 (+34%)	15096
Уподобання	8 095 (+6%)	7 609	8 357 (0%)	8 356	2 974 (+9%)	2 710	486 (+3%)	473
Збереження	212 (-38%)	341	x	x	x	x	x	x
Переходи за посиланням	84 (+27%)	61	503 (-10%)	556	x	x	x	x
Репости	448 (-28%)	619	951 (-10%)	1 040	x	x	556 (+47%)	292
Коментарі	196 (-44%)	350	358 (+19%)	290	x	x	26 (+58%)	11

6. РОЗВИТОК КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ

З метою покращення сучасних професійних компетентностей фахівці бібліотеки взяли участь у 72 заходах з таких напрямків: відкрита наука, використання штучного інтелекту, академічна доброчесність, авторське право, робота з міжнародними базами даних, цифрова грамотність та інформаційна безпека, з удосконалення навичок володіння українською та вивчення іноземних мов, тренди соцмереж.

На системній основі продовжували вивчати досвід бібліотек кращих університетів світу за рейтингом Times Higher Education, що сприяло подальшому вдосконаленню контенту та навігації сайтів, впровадженню нових функцій бібліотекарів.

У межах вивчення досвіду бібліотек світових університетів взяли участь в Міжнародній літній школі «**University Library and Digital Transformation**», організованій Університетом імені Адама Міцкевича (м. Познань), під час якої ознайомилися зі структурою, фондами, технічним забезпеченням та можливостями, що надаються для осіб з особливими освітніми потребами.

Стали учасниками VIII Міжнародної конференції «**University Library at a New Stage of Social Communications Development**». Тема конференції 2023 р.: «Бібліотеки та управління знаннями в кризовий час». Під час конференції фахівці виступили з [доповіддю](#) «**Організація управління знаннями в контексті лібгайдів бібліотеки Сумського державного університету**», під час якої поділилися практичним досвідом впровадження та перевагами використання нового сайту академічною спільнотою.

За результатами впровадження лібгайдів як нового інструменту систематизації, аналізу, збереження, трансферу, актуалізації знань та доступу до них без будь-яких географічних обмежень була підготовлена стаття «**Організація управління знаннями в контексті лібгайдів бібліотеки Сумського державного університету**» для публікації у журналі «**University Library at a New Stage of Social Communications Development. Conference Proceedings**», що індексується наукометричною базою Scopus. Публікація запланована на кінець поточного року.

У межах програми «Ініціатива Єднання» проведені зустрічі з бібліотекою університету Ліверпуля з питань відкритої науки в університеті, ефективного представлення діяльності бібліотеки в соціальних мережах.

В умовах впровадження принципів відкритої науки фахівці бібліотеки пройшли онлайн-курс Единбурзького університету «**Research Data**

Management Training»; взяли участь у науково-практичній конференції з міжнародною участю «Відкрита наука в умовах інтеграції освіти України до європейського дослідницького простору» та Другій міжнародній конференції «Відкрита наука та інновації в Україні 2023»; вебінарі «Researcher KnowHow – Research Data Management and your PhD» (бібліотека Університету Ліверпуля); вебінарах «Основи управління дослідницькими даними», «Організація дослідницьких даних: іменування та керування версіями файлів дослідницьких даних», «Формати файлів. Проблеми збереження та безпека даних», «Відкрита наука як засіб сприяння академічної доброчесності» (Науково-технічна бібліотека імені Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»), вебінарі «OER: Інформаційна підтримка освіти і науки в кризовий час» (бібліотека Українського державного університету науки і технологій).

Взяли участь у круглому столі закладів вищої освіти України щодо академічної доброчесності в освіті, організатором якого була компанія Плагіат, з доповіддю «**Встановлені вимоги до перевірки робіт на наявність ознак академічного плагіату в університеті**», під час якої поділилися досвідом підтримки академічної доброчесності в Сумському державному університеті та використання системи StrikePlagiarism.com академічною спільнотою.

За результати діяльності з напрямку навчання цифровій грамотності студентів та школярів **здобули перемогу в конкурсі**, організованому Українською бібліотечною асоціацією за сприяння Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй та Швеції серед Хабів цифрової освіти України.

Спільно з Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти у Сумській області проведено семінар-практикум «**Читацька компетентність як основа формування медіаграмотності здобувачів освіти**» для викладачів та працівників бібліотек закладів професійної (професійно-технічної) освіти та обласний фестиваль буктрейлерів у межах літературно-дослідницького проєкту «**Створення буктрейлера професій у літературі**», в якому взяли участь 24 команди викладачів та бібліотекарів з усієї області.

У межах підвищення кваліфікації співробітників бібліотек фахових коледжів СумДУ проведено семінар «**Електронні інформаційні ресурси бібліотеки університету та технології доступу до них**».

Взяли участь у воркшопі з медіаграмотності від Goethe-Institut у межах проєкту Fit in Fakten програми Східного Партнерства. За ініціативність

отримано настільні ігри з медіаграмотності, які використовуються під час проведення заходів для здобувачів та школярів.

Співробітник бібліотеки, який є технічним адміністратором репозитарію, став переможцем [другого дивізіону учасників другого Кубку України з програмування](#).

Враховуючи виклики сьогодення, фахівці бібліотеки пройшли навчання з програми підвищення кваліфікації ЦРКП «Домедична допомога постраждалим в умовах воєнного часу», онлайн-курс з мінної безпеки «Дивись під ноги! Дивись, куди ідеш!» від освітньої онлайн-платформи «Зрозуміло!», онлайн-курс «Перша домедична допомога в умовах війни» на платформі Prometheus.